Ч. 47 (13.945). Львів, пятниця 22. лютого 1935. Poсztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 504·060. 143.322.
Адреса для телеграм „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 долляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Большевицький уряд розбивається за східним пактом.

ПАРИЖ, 21. 2. ПАТ. Авас повідомляє: Мін. Лаваль приняв учора большевицького амбасадора Потьомкіна, який передав текст офіційного комунікату уряду СССР, який доручено одночасно в Льондоні. Комунікат висловлює повне довіря французьким міністрам за вдержування узгідненої політичної лінії. Одночасно висловлює подяку за згадку у французько-британській декларації в дні 3. лютого ц. р. про систему европейської безпеки, до якої багато сподіється СССР. Крім того комунікат підкреслює, що мир в Европі неподільний і безпеку вдасться осягнути тільки, коли його загарантують усі держави.

В. Британія за безпосередніми переговорами з Німеччиною.

ЛЬОНДОН, 21. 2. ПАТ. Райтер повідомляє, що в ході переговорів з метою управильнити европейську ситуацію мін. Саймон виїде до Берліна на безпосередні переговори з канц. Гітлером. Справді покищо в цій справі нема ніякого рішення, але добре поінформовані кола вважають таку візиту за найвідповіднійший і найбільше пожаданий спосіб переговорів. І хочби навіть ці переговори не закінчилися успіхом, британський уряд переконаний, що слід користуватись навіть такими ходами, які не мусять кінчитись позитивними успіхами.

800 міліонів на будову военного корабля.

Внутрішна позичка на зброєння.

ПАРИЖ, 21. 2. ПАТ. Комісія маринарки палати послів уповажнила свого предсідника інтервеніювати в премієра Фляндена, щоб уряд предложив парляментові проект видатків на морську програму на 1935. В такому випадку парлямент приняв би їх ще перед великодними феріями. Морська програма передбачує будову одного военного корабля, містоти 35.000 тон і двох контрторпедовців містоти 1.700 тон кожний. Кошти будови военного корабля передбачені на 800 міл. франків. Комісія рішилась інтервеніювати у прем. Фляндена тому, щоб зломити опір міністра фінансів, який боїться за великих видатків. Щоб побороти труднощі уряд задумує розписати короткоречинцеву позичку на 600 міл. франків.

Відгомін великої битви за Фляндрію.

ЛЬОНДОН, 21. 2. ПАТ. По оголошенні спогадів Льойд Джорджа рідня покійного маршала Гега, начального вожда британських військ підчас світової війни, розвела акцію з метою зреабілітувати військову славу покійного. Льойд Джордж закидає, що своєю впертістю наніс британським військам велитенські страти підчас великої битви за Фляндрію.

У найближчих днях вийдуть з друку спогади марш. Гега, які видасть Д. Купер.

Зміна мадярського уряду.

„Нає Фрає Прессе" повідомляє, що Фабіні, дотеперішній міністр торговлі, який був одночасно керманичем міністерства фінансів, став міністром фінансів. Міністром торговлі став генеральний директор електричного товариства Ґеза Борнемс. Міністром новоствореного міністерства промислу і ремесла став посол Степан Ґерґеї. Головою урядової партії став дотеперішній мін. хліборобства Беля Іваді.

Італія вдоволена з переговорів.

РИМ, ПАТ. Італійські політичні кола вдоволені переговорами в Адіс-Абеба про створення невтральної смуги на кордоні Сомалі, щоб унеможливити у майбутньому інциденти. Покищо невідомо, чи абісинський уряд закине своє домагання, щоби прикордонні етіопські племена мали право переходити невтральну смугу. Не зважаючи на домагання Абісинії, переговори відбуваються скорше ніж перед мобілізацією італійського війська. Відшкодування за події в Уаль-уаль висуне Італія по створенні невтральної смуги.

Китай позбувається европейських дорадників.

Шангайські часописи пишуть, що нанкінський уряд не продовжує договорів з технічними дорадниками, які співпрацюють з урядом у торговельних і фінансових справах.

В останніх часах центральний китайський уряд не продовжив навіть договору з німецькими інструкторами, які працюють над організацією китайської поліції, частинно теж армії.

Ці пресові вістки викликали затривожения серед чужинців по китайських містах. Здогадуються, що звільнених чужинних дорадників заступлять японські інструктори.

Британські міністри поїдуть до Берліна, Варшави і Москви?

До Берліна поїде прем. Мекдональд.

ЛЬОНДОН, 21. 2. ПАТ. Англійська преса пише, що британський кабінет рішив учора, що програму французько-британської декларації з дня 3. лютого ц. р. слід розглядати в цілости, а не поодинокі її уступи. Кабінет рішив, що негайна візита британських міністрів до Берліна невказана. Покищо вестимуться переговори, щоб вияснити деякі справи. Щойно пізніше дійде до особистої стрічі представників британського уряду з канц. Гітлером. Зрештою Берлін не є одною европейською столицею, яка хотіла би побачити британських міністрів. Преса пише, що большевицький уряд натякнув, що дуже радо привитає представника британського уряду в Москві, якщо дійде до подібних візит. Цю справу розглядає тепер британський уряд.

„Дейлі Телеґраф" пише, що візита англійських міністрів буде поширена крім Берліна, ще до Варшави і Москви. Уся преса пише про представників британського уряду. Тому здогадуються, що мін. Саймон виїде з мін. Іденом.

„Дейлі Геральд" пише, що на засіданні кабінету вийшла пропозиція, щоби до Берліна поїхав на нараду з канц. Гітлером прем. Мекдональд.

Британський кабінет радить над справою візити британських міністрів тому, що вчора большевицький уряд передав у Парижі і в Льондоні ноти, підкреслюючи необхідність зреалізувати східний пакт.

Як жиди вчать нас національної гідности.

Львів, 21. лютого 1935.

З відповідю жидівським жалям, що впали з соймової трибуни, виступив ґенеральний промовець ББ, пос. Медзінський. Не торкався сутніх закидів, лише викпив жидівського представника посла Розмаріна. Дозволив собі навіть на жарти з його прізвища, цитуючи дешевенький віршик про „розмарина", представляв себе як „жертву ритуального вбивства", як „дитину, яку жиди колять іголками", і такими стилістичними квітками викликував реґіт на лавках послів ББ., які волють того рода неповажну забаву, ніж призадуму над поважними справами.

Як зареагувало на виступ п. Медзінського жидівське громадянство? Воно, як відомо, не менше здиференційоване і — розсварене — від нас, українців. Відома напр. справа, що між варшавськими сіоністами Ґрінбавма, що гуртуються біля щоденника „Гайнт", та львівськими сіоністами пок. Райха і його наслідника пос. Розмаріна з „Хвілі" істнує глибока ріжниця поглядів на засадничі питання політичної тактики, і що та ріжниця проявлялася і проявляється від довгих літ у різких голосах жидівської преси та на ріжних жидівських політичних зїздах. Була про це нераз мова на сторінках української преси, яка завсіди підтримувала морально у цих суперечках групу посла Ґрінбавма, як ту частину жидівського громадянства, що виявляла більше зрозуміння для укладу національно-політичних і суспільних сил у Галичині та для української політичної тактики. Пригадуємо, що двократно при соймових виборах, у 1922 і 1928 рр. жиди Ґрінбавма опинювались у блоці національних меншин, від якого сепарувалися галицькі жиди, і що через те між тими двома групами жидівського громадянства приходило до надзвичайно гострих суперечок.

Якже повелися варшавські сіоністи, коли їх завзятого противника, лідера галицьких жидів, стрінула така будьщобудь політична невдача та особиста прикрість? Відповідь на це питання дає орган ґрінбавмівців — „Гайнт":

„...Форма атаки посла Медзінського вичваляла стільки великопанської погорди і стільки ідкої ненависти, що в дійсності міряла і поцілила не стільки заатакованого посла Розмаріна, але й ударила кожного жида... Ділить нас від посла Розмаріна не тільки ріжниця думок і не завжди можемо дати нашу повну згоду на його політичні ходи. Але він наш репрезентант і стоючи, як такий, на стійці боротьби за жидівські права, був брутально заатакований та ображений. Його образа є образою нас усіх і так ми її відчули: як образу жидівської гідности. Тому хочемо у цьому випадку запевнити п. пос. Розмаріна, що для нас це не є образою, що слова іронії і зневаг, які він мусів вислухати, бренять у наших вухах як комплімент. Бо це доказ, що він чесно виконав свій обовязок як речник наших прав, як виразник жидівської недолі..."

Тепер візьмім у руки український часопис, тижневик „Батьківщина". Стаття присвячена оцінці промови міністра Косцялковського: ані слова про польську політику, про характер виступу міністра, про значіння тої промови для українсько-польських відносин, — зате одна велика, у найбільш непристойному вуличному тоні виголошувана лайка на УНДО і його парляментарний провід. „Паралітики, нездібні чесно жити ані чесно вмерти"..., „наше партійництво веде подвійну політику катастроф"... „зговорювання партійних штабів при виборах до сойму

чи Ревізійного Союзу, за якими стоїть паперова сила..", партійні штаби воліли обманювати себе самих і нарід.. політика битого пса... голова УНДО вивів укр. націю немов на торговицю... після такої оферти могла прийти лише така відповідь.." І під такими увагами — товстим друком злорадно пер екстензо, знову без одного коментаря під польською адресою подана промова мін. Косцялковського.

Читаєте і не вірите: який це часопис, яка рука пише ті речі?! Чи це може ще одна промова польського достойника, чи може вступна паття „доброзичливого приятеля русінув" краківського „Курієрка"? З якої політичної епохи походить та людина, що ганьбою вкриває всю українську публіцистику і ввесь український політичний світ, маніфестуючи **такий** свій підхід до **такої** події українського дня?!

Яка пропасть ділить становище „Гайнту" від становища „Батьківщини"! Там політична культура, товариський такт і зразкове розуміння моментів, в яких **мусить** проявлятися національна солідарність та **ніщо більше.** Зразкове розуміння потреби оборони національної гідности, заатакованої не в особі Ікс-Ипсильона, тільки **представника народу.** Тут — розперезаність отаманчика, який використовує **всяку** нагоду, щоби свого противника копнути, який бачить союзника навіть у національному противнику, який нібито прочищує йому дорогу до „проводу". Замість політичної культури — примітивізм зулюса, замість почуття національно-політичної солідарности та льояльности супроти своїх політ, противників-земляків, вічне малконтентство і вічна кириня, вічне інтриґантство — навіть супроти своїх найближчих співробітників. Залишаємо мерітум справи, що чейже все те, що хтонебудь говорить про славні „два стільці" української політики — це відгуки часів, коли редактор „Батьківщини" стояв при **фактичному** проводі...

Накидується само собою тривожне питання: Як можуть чужинці шанувати націю і рахуватися з її кожночасними офіціяльними репрезентантами, коли в тій нації істнують одиниці з претенсією на найвище провідне становище, одиниці, які стоять на чолі двох часописів, та які в кожному моменті готові стати „з власної пильности" найкращим союзником всяких затій, скермованих на розбиття національно-політичної солідарности?! Багато-багато ще води у Дністрі пропливе, заки такі одиниці щезнуть з українського овиду, заки явище отаманії остаточно перейде до історії. Єдиною потіхою, що тих одиниць у нас всетаки щораз менше, що вони всетаки тратять рештки морального кредиту, що щораз важче жирувати їм на наївності людській і ходити з міною героїв під плащем демаґоґії. З поступом культури завсіди минаються такі типи. Віримо в блискучу побіду української культури.

МОСКОВСЬКІ РЕФОРМИ.

Женева, 15. лютого 1935.

Основою большевизму є московський націоналізм. Головними засобами для осягнення його цілей є терор і демаґоґія. Виголоджування мільйонів українського населення є верхом московського терору, уряджения загального, рівного безпосереднього та тайного виборчого права належить без сумніву до верхів траґі-комічної демаґоґії.

З погляду національного „конституційні реформи" московських можновладців українців не повинні цікавити. Як ці „реформи" так і ціла еволюція московського большевизму є внутрішньою московською справою. Українська нація провадить боротьбу за свою державну незалежність однаково проти абсолютистичної оліґархії як і проти „конституційного" большевизму.

Але виборча реформа Сталіна і К-о. призначена не тільки для внутрішнього ужитку, але і для демаґоґічної акції московського уряду поза межами СССР. Крім того зазначує вона без сумніву нову добу в розвитку внутрішньої кризи большевизму, новий крок в напрямі його занепаду.

Саме получення терору з демаґоґією було вже зародком кволости большевизму. Большевицька демаґоґія, що на міжнародньому терені осягнула справді поважні успіхи, в межах самої большевицької деспотії вимагала величезної витрати інтелектуальної та матеріяльної енерґії, причинилась до протиприродного зросту большевицької бюрократії, але давала все невідповідно малі результати: притягала до партії або вже зломані терором, або вже наперед готові продати себе елементи.

Виборчу реформу московського уряду призначено головно для експорту. Кидається у вічі намагання большевиків пристосуватися вже не до комуністичного смаку, а до смаку соціялістичних та „демократичних" приятелів СССР в колах Союзу Народів, у Франції, Малій Антанті і т. д., впропхатися на чоло всяких лиґ для „боротьби проти фашизму". Вихвалюючи „демократизм" большевиків Молотов заявив між іншим на VII. зїзді Совітів: „Фашизм наскрізь ворожий навіть буржуазній демократії та буржуазному парляментаризмові, входить в моду... Ми певні, що не лише працьовники нашої країни, але й далеко поза її межами належно зрозуміють значіння дальшої демократизації нашої виборчої системи".

Пан Молотов мав справді слушність у своїх сподіваннях. Поза межами СССР дійсно зрозуміли „належно" вартість „демократизації" совітського ладу. Поважна преса в Европі, навіть французька, прихильна для московського уряду, здебільша промовчала цю „епохальну реформу", обмежившись невеликими замітками з журналістичного обовязку.

І це більше ніж зрозуміло. Московський уряд в ролі оборонця демократії, це видовище, що могло викликати в Европі гомеричний регіт, колиб часи не були такі поважні, та колиб московська демаґоґія була менш цинічна.

Кожній розважній людині в Европі ясно, що ніхто інший як саме московський уряд зруйнував в Европі самі основи демократії та парляментаризму; що відновлення їх буде доти неможливим доки СССР не розпадеться на його складові національні частини. І дійсно, авторитативний лад в Европі заведено найперше там, де або панував вже большевицький лад, як наприклад в Угорщині, або де його небезпека була особливо близька, як наприклад в Італії та Болгарії. Колискою національного соціялізму в Німеччині була недармо саме Баварія, де лютував якийсь час большевицький лад. Але і цілу Німеччину урятувала від большевизму лише перемога національного соціялізму, проти якого московський уряд тепер так розпучливо намагається змобілізувати европейську „демократію".

У Франції, яку Тухачевський цікавить без порівнання більше ніж Молотов, а гармати маса червоної армії без порівнання більше ніж всі „демократичні реформи" московського уряду, схиблений парляментаризм виявляє очевидно свою неспроможність боротися проти большевицької загрози соціялістично-большевицького фронту, і тому занепадає, а рятувати батьківщину готуються колишні комбатанти.

В Анґлії та Злучених Державах Америки прийшли очевидно також до переконання, що парляментаризм для боротьби проти московських людей не вистарчає, тому вживають проти комуністів непарляментарних засобів.

Виступи московського уряду в обороні демократії в часі, коли комунізм, як зовнішня небезпека, підтримувана і кермована в цілім світі з Москви, руйнує всюди парляментаризм і самі основи демократії, викликує в Европі справді враження недотепного карнавалового жарту.

З погляду внутрішнього виборча реформа виглядає дуже недотепно тому, що при невільницькому ладі, який безумовно панує в СССР, кожні вибори є цілком безглуздими. Виборець, позбавлений майна, замкнений не лише в межах СССР, а й прикований до свого варстату чи колхозу, позбавлений волі слова, преси і зборів, виборець, якому уряд може довільно зменшити чи збільшити кавалок хліба, або й засудити на голодову смерть, мусить голосувати так, як йому накажуть. Але саме в цьому й полягає зміст рівного і таємного виборчого „права".

Політична надбудова мусить пристосовуватися до економічних умовин громадянства. Остільки ще є Сталін і К-о. марксистами, щоби зрозуміти це. Відібравши робітникам картки на поживу, позбавивши їх упривілеєного економічного становища, московський уряд позбавляє їх тепер і упривилеєного становища політичного, дає робітництву та селянству рівне виборче „право". Робить він це тим більш охоче, що сподівається панувати над селянами замкненими в колхозах легше ніж над робітниками, замкненими по фабриках, поборювати можливу опозицію між робітництвом демаґоґією серед менш культурного та здібного до орґанізації та оборони селянства, яке творить до тогож і соціяльну більшість червоної армії.

Демаґоґією серед мас „виборців", які матимуть „право" відкликати своїх виборців, сподівається уряд лякати часом і опозицію серед своєї бюрократії та партійної маси. „Перехід до таємних виборів вдарить з цілою силою по бюрократичних елементах та буде для них корисним потрясенням", віщував той-же самий Молотов на тому-же самому зїзді.

Отже московський уряд сподівається шляхом нових виборів спрямувати в деякій мірі обурення населення проти Кремля на низову бюрократію, а в разі потреби навіть протиставити її партійній верхівці з „великим, геніяльним Сталіном" на чолі.

Не виключено, розуміється, що на самій Московщині виборча реформа навіть матиме якийсь тимчасовий успіх. Можливо, що до „батюшки Сталіна" будуть ще приходити „чолобитні" депутації скаржитися на урядовців, що гнетуть „хре

Мусоліні не радить їхати до Берліна.

ПАРИЖ, 21. 2. ПАТ. Французька преса з вдоволенням витає рішення британського уряду про тісну залежність проблем розброєння і безпеки. „Ле Евр" пише, що недовіря до Німеччини в Анґлії зростає з кожним днем. Щоденник вірить, що відповідь Франції і В. Британії на німецьку відповідь буде гострою осторогою для німецького уряду.

„Ле Фіґаро" запевняє, що італійський амбасадор у Льондоні Ґранді привіз від Мусолінія з Риму пораду, щоби члени брит. уряду не їхали до Берліна перед висвітленням ситуації.

Канц. Шушніґ з Парижа поїде до Льондону.

Клопіт з незалежністю Австрії.

ВІДЕНЬ, 21. 2. ПАТ. Вчора вечором канц. Шушніґ з міністром закордонних справ Берґер Вальденеґ відїхали з візитою до Парижа, опісля поїдуть до Льондону.

Віденська преса пише, що це справа куртуазійна, але має на меті зміцнити мир у середущій Европі і запевнити незалежність Австрії. Від візити в Парижі і в Льондоні не слід сподіватися сензаційних несподіванок.

Півофіційна „Райхспост" пише, що згадані візити доповнять у першу чергу подорож австрійських міністрів до Риму і завершать політичні переговори, які започаткував покійний канц. Дольфус, а продовжувала стріча Мусолінія з мін. Лявалем й остання льондонська конференція.

—o—

Нові криваві заворушення в Югославії.

БІЛҐОРОД, 21. 2. ПАТ. Вчора дійшло вдруге до кривавих заворушень у селі Сібіні в Хорватії. Жандарми стріляли до селян і вбили пять селян, багато ранили. Місцевого пароха, провідника селян, жандарми арештували, а церковна влада припинила у виконуванні обовязків.

Сенат зменшив недобір буджету.

ВАРШАВА, 21. 2. ПАТ. Сенатська скарбово-буджетова комісія закінчила вчора свою працю над прелімінарем буджету на 1935-36 р. Буджет міністерства скарбу, державних довгів і проєкт скарбового закону реферував провідник комісії сен. Поплєвський. Референт підкреслив необхідність пристосувати ціле господарське життя до вислідів господарської скрути і знизити кошти продукції до низького рівня цін.

Референт запропонував зменшити видатки буджету на 19 мілонів.

Опісля промовляв міністр скарбу Завадський. По дискусії комісія приняла буджет з поправками референта. Таким чином недобір буджету на 1935-36 р. сягатиме понад 148 мілонів.

Всі зложимо „Дар Просвіті" — всі своїми власними силами викуємо кращу долю нації.

стінянський" нарід. Але на землях соневолених націй нова демагогія не матиме більше успіху, ніж старий невпинний терор.

Для України виборча реформа не має ніякого поважнішого значіння, Це навіть не НЕП з ширше закроєною господарською програмою, що причинилася до національно-політичної відбудови України та через те скінчилася поворотом до найгірших форм воєнного комунізму, колективізації та цілковитої руїни України та й цілого СССР. На ніякі конкретні експерименти того роду московський уряд, навчений гірким досвідом, вже ніколи не зважиться, але й виборча реформа на Україні матиме очевидно наслідки відмінні від тих, яких чекають в Москві. Ніяка органічна боротьба проти московського уряду на Україні неможлива, але таємне виборче „право" може причинитися до дальшої злуки деяких частин населення з деякими рештками українських елементів у большевицькій бюрократії та партії на Україні.

М. Данько.

Історія одної конфіскати.

Йде тут про історичну повість Андрія Чайковського *„До слави"*, що вийшла в Тернополі 1929 р., яку тоді сконфіскував окружний суд у Тернополі, є опісля правосильним вироком той самий суд цю конфіскату в цілости ухилив по попередньому переведенні явної розправи. Наклад книжки видано накладцеві і вона майже в цілости розійшлася.

Ту саму повість той сам суд у Тернополі сконфіскував вдруге постановою з 6. вересня 1933. до Пр. 20/33 з причини знамен проступку зі ст. 152. к. к. (зневага польського народу). Проти цієї конфіскати не зголошено спротиву, бо про неї не знав ні видавець ні автор, і вона стала правосильною. Один примірник цієї повісти найдено в 1934. р. в одній читальні „Просвіти" у Збаражчині і на внесок поліції та прокуратури зарядженo її судову конфіскату та потягнено до карно-судової відповідальности деяких членів управи читальні.

В справі повищої конфіскати пос. д-р Степан Баран і тов. з Українського Соймового Клюбу внесли інтерпеляцію до міністра справедливости на засіданні сойму 18. грудня 1934., на що інтерпелянти дістали писемну відповідь від мін. Міхаловського з 24. січня 1935.; відповідь доручено інтерпелянтам за посередництвом маршала сойму і її подаємо в дословному перекладі.

„Внаслідок інтерпеляції посла д-ра Степана Барана і тов. з Українського Клюбу з 18. 12. 1934. в справі поновної конфіскати брошури Андрія Чайковського п. н. „До слави" окружним судом у Тернополі мимо цього, що правосильним вироком цьогож суду ухилено попередню конфіскату, маю за шану просити подати п. п. інтерпелянтам отсю відповідь:

„Є правдою, що на основі правосильного вироку окружного суду в Тернополі з 30. травня, 1929. ч. спр. Пр. 1/29 ухилено оречену попередньо конфіскату брошури Андрія Чайковського під наголовком „До слави", виданої видавництвом „Чар Зілля" в Тернополі, при чому окружний суд опер свій вирок на цьому, що у змісті брошури не доглянув знамен злочину з § 65. к. з. австр. з 1852. р.".

„Повищий правний стан перетревав до дня 1. вересня 1932. р., в котрому то дні увійшов у життя польський карний кодекс, що містить нову постанову у ст. 152, яка не має свого відповідника в обовязуючих попередньо карних законах.

„Вже по зміні правного стану староство в Збаражі заняло брошуру Андрія Чайковського, а окр. суд у Тернополі постановою з дня 6. вересня 1933. р. (опр. Пр. 20/33) признаючи, що цей друк у свому змісті містить знамена проступку зі ст. 152. к. к., затвердив повищу конфіскату, зарядив знищення друку і заказав дальшого його поширювання. З повищого слідує, що мотиви суду останньої постанови були відмінні від попередньої, яка ухиляла конфіскату".

„На тлі повищої конфіскати і зарядженого у звязку з нею обвинувачення видано в городському суді у Збаражі дня 25. жовтня 1934. р. вирок, яким засуджено Теодора Стахова й Івана Павлюка за проступок з § 24. австр. пресового закону з 1862. р. за поширювання брошури „До слави", що не звязали не як слід оголошений заказ („Монітор Польскі" ч. 209/33. р.). Окружний суд у Тернополі на розправі 27. XII. 1934. не прихилився до апеляції, що її внесли обвинувачені і затвердив у цілости оспорений вирок. Цей вирок досі не є правосильний, бо обвинувачені заповіли касацію".

„Треба згадати, що наведений в інтерпеляції зміст оборони Андрія Чайковського, автора сконфіскованої брошури, що він цю брошуру опер на матеріялі, що його взяв з творів поважних польських істриків, котрих у такому випадку теж слід би сконфіскувати, а крім цього, що повища брошура, оперта на історичних джерелах, не повинна бути сконфіскована, не видержує критики і є без правного значіння. Наведені поіменно в інтерпеляції польські історичні твори мають наукову ціль, представляють історію Польщі, або звичаї польської людности, без огляду на епоху, до якої відносяться, у спосіб, що творить означену суцільну і закінчену цілість, вільну при цьому від якихнебудь тенденцій, ворожих Польщі або польському народові. Тимчасом у сконфіскованій брошурі зужиткував автор в односторонній спосіб лиш відємний матеріял, а зі способу насвітлення ним відношення Польщі до руської людности в минулих віках пробивається без сумніву намір викликати при помочі цієї брошури невдоволення серед руської людности і поширити серед неї ворожий настрій у відношенні до сучасної держави і польського народу — ужитими у повищій брошурі зворотами, що містять образу і висмівання народу і польської держави. З уваги на те, суд у змісті брошури доглянувся знамен проступку зі ст. 152 к. к. Правний погляд П. П. інтерпелянтів, що „знамена проступку зі ст. 152. к. к. містяться в цілости у знаменах злочину з § 65 а) австр кар. зак.", котрих окр. суд у Тернополі на основі свого вироку з червня 1929. р. не доглянувся в обговорюваній брошурі, є зовсім помилковий. З виразної постанови § 65 а) повищого закону виходить недвозначно, що предметом охорони є у ній одиноко одноцільний звязок держави, форма його уряду й адміністрації держави, що уважає вона карygідним ширення погорди або ненависти тільки проти територіяльної цілости й устрою держави разом з її адміністрацією, коли тимчасом ст. 152. к. к. хоронить повагу й гідність польської держави і польського народу, а § 65 австр. карн. зак. не давав цієї охорони і не згадував про польський нарід".

„Отже у відповіді на запит П. Т. Інтерпелянтів слід ствердити, що в сучасній хвилині у звязку зі зміненим правним станом брошура Андрія Чайковського під наголовком „До слави" є сконфіскована, а її поширювання заборонене. Ч. Міхаловський. За згідність Гарбовська".

Хлібна монополія в Чехословаччині.

(Кореспонденція з Праги.)

Довгочасна кріза, що її переживають тепер усі держави, відбилася особливо важко на народньому господарстві через сильне й незмінне рік за роком спадання хлібних цін та значне розходження між цінами на продукти сільського господарства з одного боку і промисловости з другого.

Покупна здібність сільських господарів упала за останні роки остільки, що вони почали обмежувати не тільки головні елементи споживання (цукор, одяг тощо), але також і попит на продукти промисловости. Таким чином, низькі ціни на хліб були не тільки нещастям для сільських господарів, але також загрозою катастрофи для всього народнього господарства республики.

Слід додати, що одночасно з паданням цін на сільсько-господарські продукти ті ціни сильно хиталися на протязі одного і тогож сезону, що вносило хаос у господарські калькуляції сільських господарів. Тому стане цілком зрозумілим прямування уряду найти заходи для усунення як низьких цін на зерно, так і їх постійних коливань. Одним із таких заходів була організація хлібної монополії в липні 1934 р.

Як видно з розпорядження уряду з 13. липня 1934, завданням монополії є регулювати торговлю хлібом. Під останнім у даному випадку, слід розуміти пшеницю, жито, ячмінь, овес та кукурудзу всіх категорій. А під торговлею, в дотичному випадку, слід розуміти закупно хліба від сільських господарів; імпорт хліба зза кордону; продаж, експорт і перерібку купленого та імпортованого хліба, а також продаж ввезених борошна та кормів.

Розвязання завдань, що випливають із рішення уряду регулювати в зазначеному розумінні хлібну торгівлю, доручається поважним організаціям, що обєднують: а) продуцентів зерна, б) споживачів, в) млинарів і г) торговців. Такими організаціями закон визнає: 1) Центрокооперативу (Центральний Союз сільсько господарських кооперативних союзів) у Празі, 2) Т-во гуртових операцій у Празі, 3) Центральне Т-во для закупна та продажі продуктів з борошна у Празі, 4) Т-во торговлі хлібом, що функціонує у Празі, Брні, Братіславі та Ужгороді.

Для розвязання питань по регулюванні хлібної торговлі всіми згаданими вище організаціями утворено Торговельне Акційне Т-во під назвою „Чехословацьке Зернове Товариство в Празі".

Важніші точки статуту, що на ньому працює назване Т-во такі: Т-ву належить виключне право (§ 5) закуповувати у сільських господарів зерно; ввозити його зза кордону; виготовлювати з нього борошно, мучні продукти та корми; нарешті, продавати зазначені зерно і продукти та експортувати їх за кордон. Товариство почало функціонувати 17. липня 1934, а мусить припинити свою діяльність 30. червня 1937. Акційний капітал Т-ва складає 50 міл. чк., поділених на 1000 акцій по 50.000 чк. кожна. З цього капіталу 20 міл. чк. узяла Центрокооператива; по 10 міл. чк. взяли Кооперативне Т-во гуртових операцій, Т-во млинарів республики та поважніші хліботорговці республики.

Загальне Зібрання акціонарів (вищий орган управління) скликається в Празі. В ньому кожній акції належить один голос. Загальні Збори вибирають Правління і Ревізорів Т-ва; ухвалюють рахункове замкнення та заключення ревізорів; розглядають річний біланс; постановляють про розподіл чистих прибутків; уділюють абсолюторії правлінню; вирішують про доцільність зміни статуту Т-ва. Загальні Збори дійсні при участі 3/5 представників акційного капіталу. При браку такого кворуму призначується на годину пізніше нові Загальні Збори, які дійсні вже при всякій кількости акціонарів.

Правління це виконуючий орган Т-ва й одночасно його законний представник. Правління складається з голови, 4-ох заступників і 16 членів. Голову призначує уряд згідно з пропозицією міністра хліборобства; заступників голови і членів правління вибирають Загальні Збори.

Для розглянення торговельно-фінансового стану Т-ва та щорічної рахунковости Загальні Збори акціонарів вибирають 4 ревізорів, по одному від кожної групи, що складають Чехословацьке Зернове Т-во. Останнє припиняє свою діяльність: а) по рішенню Загальних Зборів, б) по наказу уряду, між іншим, коли акційний капітал зменшиться на половину і в) по оголошенні конкурсу. Взаємовідношення між Т-вом та державою встановляється спеціяльним договором.

Розпорядженням уряду з 13. червня 1934. всі договори про продажу хліба були визнані від 16. липня 1934. недійсними, а від 17. липня Т-во почало свою чинність і подібні договори треба заключувати вже з ним. Що торкається сільських господарів, то при їх бажанні продати частину свого врожаю, вони повинні повідомити про це Т-во з вказівкою щодо кількости, якости зерна тощо. Але продавати зерно комусь іншому крім Т-ва землероб не має права (§ 16).

Основним елементом хліборгових договорів Чехословацького Зернового Т-ва з його клієнтами як і прийому зерна від сільських господарів є безумовно ціна. Для її встановлення Т-во приняло слідуючі засади. По перше, визнання права продуцента зерна на певний прибуток крім собівартости. По друге, піддержання стабільности цін на протязі дотичного хліботоргового сезону до нового врожаю. По третє, сприяння продукованню та

викиненню на ринок зерна вищої якости. Згідно зі справедливим твердженням п. Файерабенда, сучасного голови Чехословацького Зернового Т-ва, регулювання хлібного господарства не повинно бути знаком для погіршення якости продукованого зерна (Земедельске Дружстевні Лісти, 1935, № 1). На практиці додержання зазначених засад привело до встановлення на даний сезон — до 1. червня 1935 — таких цін. Для пшениці твердої (червоної), що важить не менше 79 кг. у гектолітрі, 1 квінтал франко Прага = 164 чк.; для жита якости не нижче 70 кг. в гектолітрі = 125 чк.; для вівса не нижче 50 кг. = 112 чк.; за ячмінь не нижче 67 кг. = 125 чк. франко Прага, Брно і Олмоуць і 120 чк. франко Братислава. Ціни ці підвищують кожного 1-го числа місяця, починаючи від 1. IX. 1934 р., кінчаючи 1. VI. 1935 р., на 1 квінтал дотично пшениці на 1.80 чк., жита — 1.50 чк., вівса — 1.20 чк., ячменю 1.50 чк.

Що торкається вищої оплати вищої якости продукту, то наприклад, дотично ячменю 1 квінтал не нижче 67 кг. у гектолітрі оплачується 125 чк., а вагою в 68 кг. = 125.50 чк.; вагою 69 кг. = 126 чк. і т. д.

Ми бачили вище, що для здійснення хлібної монополії все зерно, що поступало в хліботорговий оборот, повинно проходити в порядку заключення умови куплі-продажі через Чехословацьке Зернове Т-во. Такий порядок утворює для Т-ва значні труднощі, щодо організації прийому зерна, розплати за нього та його переховування. Утруднення ці могли би бути непосильні для Т-ва, колиб на зустріч його побажанням не йшла велика кількість (більше 11.000) кооператив, членами яких є переважно продуценти зерна і які, в свою чергу, обеднані через свої Союзи — в Центрокооперативі. Всі ці кооперативи, що по суті є комісіонерами Зернового Т-ва, дозволяють йому переборoти труднощі і фінансового і, так мовити, складового харахтеру, і безумовно їм належатиме головна роля у випадку, коли хлібна монополія в Чехословаччині буде закінчена успішно. Як велика їх роля в сучасному, видно з того, що до половини грудня мин. року було виплачено сільським господарям за продане ними Т-ву зерно біля 650 міл. чк., і з цієї суми біля 600 міл. було виплачено землеробам кооперативами.

Щодо дальшої долі хлібної монополії в Чехословаччині, ми хотілиб дивитися оптимістично. Але одне є безсумнівне: хлібна монополія була для Чехословаччини категоричним імперативом у тих умовинах, у яких находилося народне господарство республики за останні роки. Бачити в ній тільки бастіон для захисту інтересів сільських господарів булоб помилкою: хлібна монополія в Чехословаччині захищає широко й безпосередньо також інтереси промисловости, не тільки підіймаючи попит на її продукти в самій країні, але й полекшуючи їх експорт у ті країни, що можуть компенсувати такий експорт довозом у Чехословаччину продуктів сільського господарства (напр. Югославія).

Хлібна монополія — діло важке навіть у тому обемі, як її проводиться в Чехословаччині, особливо, коли прийдеться підійти до регулювання в країні продукції сільського господарства, як натуральний наслідок монополії хлібної торговлі. Але тепер можна сказати, що за недовгий час свого іствування, хлібна монополія зробила велику послугу всьому народньому господарству Чехословаччини.

Проф. С. Бородаєвський.

Виясненн я у справі датків для Рідної Школи з Городка.

У звязку зі статтею гром. Льва Ясінчука, поміщеною в ч. 21. „Діла" з 27. І. 1935. р. „Фантазія і дійсність" та у звязку з дописами й виясненнями, що згодом появилися, Головна Управа стверджує, що в адм. році 1933-4. переслав Кружок Рідної Школи в Городку 1.216 зол. 80 сот. до каси Головної Управи на загальні рідношкільні потреби; що в адм. р. 1934-5 прийшло щойно в листопаді 3.30 зол., а в грудні 1934. р. не 233.14 зол. (як подає Кружок Р. Ш.), але 241.29 зол.

Побажання Кружка Р. Ш. в Городку („Діло", ч. 43), щоб Головна Управа подавала виказ також тих датків, що вплинають до Кружків Р. Ш., можливе було би лише тоді, якби всі Кружки Р. Ш. посилали до Головної Управи своєчасно викази всіх датків, що вплинають до Кружків.

Одначе стаття „Фантазія і дійсність" мала на меті виказати, що Централя Рідної Школи не може вести успішно своєї праці, якщо цілі місцевости будуть занедбувати свій обовязок: пересилати правильно кожного місяця гроші-датки на загально-рідношкільні потреби. Це мусять мати на увазі не тільки ті Кружки Р. Ш., що не удержують шкіл Р. Ш., але навіть ті, що мають видатки на свої школи. Якусь частину мусять усі правильно віддавати на потреби Централі, що на цей рік перевищають суму 300 тисяч золотих.

ГОЛОВНА УПРАВА РІДНОЇ ШКОЛИ.

СПРОСТУВАННЯ, ЯКЕ НІЧОГО НЕ ПРОСТУЄ!

На основі § 19. пресового закону помістив о. Іван Палій, душпастир з Увина, радехівського повіту, в „Ділі" з 5. II. ц. р. ч. 30. спростування на допис у „Ділі" з 30. XI. 1934. ч. 322. під наголовком: „На що собі дозволяють „русскі отцове".

Хто уважно прочитає перший допис і спростування о. Палія то переконається, що о. Палій у дійсности вповні потверджує піднесені заміти і тільки старається ті заміти вбрати у свою форму, або попросту вдає, що не розуміє, про що йде.

Щоб облекшити о. Палієві спростування й оперти його на фактах, сусід ставляє о. Палієві такі запити:

1) Чи о. Палієві відомо, що по подіях, які зайшли і які описано у „Ділі" з 30. XI. 1934. ч. 322. Іван Боярчук зладив відповідне зажалення до Митрополичого Ординаріяту у Львові, а коли хотів на тому зажаленні зібрати підписи свідків, на інтервенцію о. Палія постерунок поліції в Увині старався ріжними засобами до того не допустити. Та проте Боярчук був в Ординаріяті у Львові, після чого переведене на місці слідство духовною комісією в перших днях січня 1935. р. вповні потвердило заміти, і то спеціяльно щодо „стискання" з народом, якого то „стискання" о. Палій не хоче мабуть розуміти. А може Митрополичий Ординаріят ще не подав о. Палієві до відома зізнань свідків і своєї децизії?

2) Якщо о. Палієві так добре в Увині, то чому нарікає на свою духовну владу, що зробила йому кривду, даючи його з парохії на адміністрацію до Увина і чому гостить у себе „русских" з Барилова і сам з цілою ріднею буває у „русских" в Барилові, де укладають пляни перенесення до Барилова?

3) Чи ювилейна процесія, в ціли допущення вірних до повного відпусту, яку уладив о. Палій на сам Новий Рік з музикою і трубами з Увина до Барилова, не викликала збіговиська і згіршення? А відтак поведінка о. Палія, який бігав по церкві і шукав „розпяття", — чи все те мало за ціль також тільки добро вірних?

4) Чи о. Палій мав виключно на оці спасення душі того грішника, який відважився вибити шибу в домівці читальні Качковського, коли то в церкві кликав з обуренням до того грішника: „Хібаб ти до сповіди не прийшов?..." А вслід за тим загал парохіян взагалі не йде до сповіди до о. Палія!

5) Чи о. Палій має чисту совість і не потребує боятися „своєї влади", коли то правильно в понеділок рано кожного тижня виїзджає, і вполудне в неділю приїзджає до села, і вірні цілими тижнями мусять просити сусідніх парохів, щоб заспокоїли їх духовні потреби? Бо о. Палій на все те не має часу: він закладає читальні Качковського, робить політику, закладає якусь нову „русско-католическую партію" і старається вже тепер за посольський мандат при найближчих виборах. А його парохіяни в розпуки збираються перейти до євангеликів, щоб у той спосіб увільнитись від будучого посла.

Отче Палій, не обертайте кота хвостом і не забирайте місця Редакції „Діла" своїми „спростуваннями"!

Сусід.

З природи й техніки.

НОВА ЗІРКА.

Англійський астроном-аматор Прентіс відкрив 13. грудня м. р. у сузірю Геракля нову зірку. З початку видавалася вона зіркою 3. величини, але вже 23. грудня її блеск збільшився аж до величини 1,3. Від того часу нова зірка заховується дуже неспокійно. Раз вона ясніша, то знов темніша. Остаточно її блеск вагається сьогодні між величиною 2 і 3,3. І саме ці нечайні вагання блеску такі незвичайні для нової зірки; бо звичайно, як тільки на небозводі заблисне сильним блеском „нове" сонце, воно за деякий час перестає швидко блестіти.

Щож розуміємо сьогодні під „новою" зіркою? Розуміється, що така зірка не повстала сьогодні. Вона була й передтим на небозводі, одначе її блеск був такий малий, що її дуже тяжко було заобсервувати. Потвердили це німецькі, радянські й американські астрономи, що бачили передтим на місці нинішньої ясної „нової" зірки зовсім слабеньку зірку 15. величини.

Якжеж прийшло до такого нечайного розблеску „нової" зірки? Найімовірніше маємо до діла з великою експльозією. Чейже порівнюючи блеск попередньої зірки з її теперішнім блеском доходимо до висновку, що натуга її світла збільшилася приблизно 500 тисяч разів. Віддаль „нової" зірки від сонця рівна 1500 рокам світла. Іншими словами невгадана катастрофа, що викликала нечайний розблеск зірки, сталася у вселсвіті десь біля 400 р. по Христі.

На кінці слід згадати, що сьогодні приймають, що саме ці „нові" зірки є спричинниками „космічних", дуже проникливих промінів.

ПОКЛАДИ НІКЛЮ У БРАЗИЛІЇ.

У бразилійськім стейті Гояц відкрили недавно поклади ніклю довжини 20 кільометрів та ширини від 500 до 3.000 метрів. Є це найбагатші поклади ніклю на світі. Пересічно руда має в собі 8 відсотків ніклю, одначе стрічають теж жили, що мають аж 14 відсотків ніклю. Покищо будуть експльоатувати тільки багатші у нікель жили. Перешкодою економічної експльоатації є велика віддаль покладів від залізниці, бо аж 397 кільометрів.

НУТРО ЗЕМЛІ ЯК ДЖЕРЕЛО ЕНЕРГІЇ.

У Тосканії, на півд. схід від Пізи, можна дуже часто стрінути т. зв. „софіоні" себто щілини, які викидають з глибини водяну пару високої температури (100—175 ст. Цельзія). Ця пара має в собі розпущений боровий квас. Водяна пара скроплюється, виповнюючи лягуни. На дні деяких лягун можна найти боровий квас у ціпкім стані у виді білих бляшок. Його вживали в Тосканії до фабрикації бораксу, який знов надавався для металюргії, аналітичної хемії, кераміки та для шклярського промислу.

Сьогодні експльоатують у Тосканії не тільки боровий квас, але також горячу водяну пару, що добувається у великій кількості зі щілин. А саме на ці щілини накладають великі цементові бльоки з отворами по середині, якими горяча водяна пара дістається рурами до збірників, де її очищують з усіх хемічних складників. Очищена горяча водяна пара порушує турбіни та електричні машини потужности 60 тисяч кільоватів, що достарчають електричности цілій провінції Пізі. Також розшукують нині енергійно за новими джерелами, які дозволили збільшити експльоатацію борового квасу та використання тепловоі енергії. Недавно виверчене біля Лярделльо джерело дало такий сильний вибух, що ціле вертниче уладження вилетіло в повітря. Для орієнтації згадаємо, що діяльність „софіонів" остає у звязку з давнішою діяльністю вульканів.

СУКА КОРМИТЬ КОТЯТКО!

Літом 1933 р. сталася в однім німецькім селі така подія. Підчас молочення викинули зі стодоли кітку, яка зробила собі гніздо між снопами. У цім гнізді лишила вона своє молоде котятко, що мало ледви кілька днів життя, і відреклась його зовсім. Господар тому велів вже

сти це котятко до кухні і кормити його молоком. Але всі заходи у цім напрямі не придались на ніщо. Молоде котя не приймало ані руш молока. За дня перебувала у кухні молоденька, дволітня сучка, яка не мала ще ні разу молодих. Вона взяла в писок котятко, занесла до свого коша, положилася коло нього і дала йому ссати. Вкоротці котятко поживилося і від того часу сука постійно кормила котятко та виховала його. Навіть тоді, коли котятко вже виросло і не потребувало сучого молока, можна було бачити часто, як сука ловила на подвірю котятко, заносила в писку до свойого коша і там давала йому ссати.

ІСЛЯНДСЬКИЙ ВУЛЬКАН ВАТНАЄКУЛЬ.

Після 12-літньої павзи ісляндський вулькан Ватнаекуль, найвищий вулькан Ісляндії, дав про себе знати весною 1934 р. новим вибухом. Є це один з найцікавіших вульканів, бо лежить у найбільше спокійній та убогій на вульканічні явища полосі землі. Підчас „мира" він цілий покритий снігом та окружений ледами. Зате підчас „війни", себто вибуху ці звали леду топляться так швидко, що викликують катастрофальні повені рік, а серед скал творяться нові, величезні озера. Водяні маси забирають зі собою, спливаючи до моря, частинки ляви та попелу і таким робом затроюють риби, які цілими лавами сунуть до ісляндських берегів. Злощасним наслідком минулорічного вибуху Ватнаекуля слід уважати цьогорічну неприсутність вахні при берегах Ісляндії. Одначе фахівці сподіються, що ісляндські прибережні води швидко очистяться сильними морськими струями і риби прибудуть знов масами до берегів, даючи заробіток рибакам. Ще гірші наслідки має вибух Ватнаекуля для ісляндського скотарства. А саме вульканічний попіл засипує на велику віддаль ісляндські пасовиська і змінює їх на неужитки. Таким робом руйнується цілковито годівля овець і коней (славних ісляндських „поні"). На щастя останній вибух Ватнаекуля не викликав більшої катастрофи, бо з браку вітрів попіл осів у найближчім сусідстві кратеру і не засипав пасовиськ.

Згідно з вислідами експедиції д-ра **Ваделя** з 1919 р. кратер Ватнаекуля довгий на 7 кільометрів, широкий на 5 кільометрів, глибокий на 80 метрів. Одначе щойно минулого року експедиція д-ра **Нільзена** з Копенгагену могла підійти до самого вулькану і обсервувати його зблизька підчас вибуху. А саме експедиція задержалася на самім вулькані аж 2 дні, щоби відтак випофатися з причини сіркових випарів. Біля самого кратеру експедиція видержала тільки кілька годин. Тому не вдалося їй простудіювати докладно самого кратеру. Отже Ватнаекуль лишився і надальше таємничим...

ЯК ЛІКУВАТИ ЗИЗ?

Навіть ледви замітний у дітей зиз є патольогічним проявом і слід його лікувати зараз, не зволікаючи. Розпізнати зиз незвичайно легко. Слід тільки ствердити, чи зизує кожне око на переміну, чи тільки одно. Цей останній випадок лікують так, що на здорове око накладають перепаску, щоби змусити до функцій зизуюче око. Крім цього вади у заломлюванні світляних промінів слід усувати при помочі окулярів, які можна давати дітям уже в другім році життя. У ніякім випадку не відкладати цього на пізніший вік. Якщо висліди такого лікування невдоволяючі, приступають сьогодня до операції очних мязів на однім або й обох очах. Якщо одна операція не поможе, слід її повторити. Таким робом можна завсіди осягнути повне вилічення.

В етіольогії зиза відіграють ролю: 1) дідичність (завважили, що зизуючі діти походять часто від зизуючих родичів) та 2) вади у переломлюванні світляних промінів (далекозорість, астигматизм тощо).

А. Л.

—o—

VII. Протиалькогольний та Протинікотинний Курс і Вистава.

В середу 20. лютого ц. р. у салі Музею ім. Шевченка відбулося відкриття Курсу і Вистави, яку щорічно влаштовує діяльне Т-во „Відродження". В 5. год. пополудні у просторій салі, де саме тепер відбувається вистава образів М. Глущенка, зібралося поверх 50 осіб, переважно жінок та молоді.

Курс відкрила та рівночасно виголосила інавґураційну промову голова Т-ва д-р **Софія Парфанович**, що у своїй промові подала історію та розвиток курсів і вистави образів Т-ва. Згадала про байдуже відношення великої частини українського громадянства до протиалькогольного та протинікотинного руху, зокрема до всіх починань Т-ва „Відродження". Згадала про страшну яву, яка винищує наш нарід, про шалене поширення вживання самогону, денатуру та етеру. Вся Волинь, північно-східні та західні землі потопають у морі отрут. Лише зряди-годи здорово думаюча частина громадянства бє на алярм в українській пресі. Покликувалася на статтю інж. Творидла в „Ділі", де виказано, як застрашаюче скоро поширюється ява алькоголізму серед нашого селянства. До праці треба стати негайно та організовано повести планову протиакцію. Під кінець звернулася з гарячим зазивом до приявних на салі курсантів прийти з помічю Головній Раді в її змаганнях. Промову п. д-ра С. Парфанович приявні нагородили бурею оплесків. З черги виголосив свій реферат м-р **Петро Ісаїв**. Темою реферату було: „Абстиненція як виховний чинник". Під кінець м-р **Остап Домбровський** виголосив свій гарно опрацьований реферат п. н. „Фізичне виховання й алькоголь". Курс закінчився в год. 19.30.

Приявні оглядали ще образи, які розвішено з браку місця на головній салі в меншій, входовій кімнаті Шевченківського Музею. Виставу образів, що робить гарне та переконуюче враження, можна оглядати кожного дня від год. 10. до 15-ої передполуднем та пополудні від год. 17. до кінця курсу. Вступ за добровільними датками.

Боротьба з китайськими піратами.

На китайських водах розмножилося багато морських бандитів або піратів. Вони мають свої озброєні кораблі й ховаються в різних закутинах величезних рік південного Китаю. Пірати нападають на товарові кораблі й ограбовують їх. Буває, що пірати забирають з собою й багатих купців-чужинців, щоби за їх визволення дістати трошевий викуп. Хоч Китай і великий, але не може собі дати ради з тими піратами. Тепер між Англією й Китаєм підписано в Кантоні договір, в якому умовлено, щоб обидві держави працювали разом в боротьбі з піратами й до кореня винищили їх на водах південного Китаю.

Англійські воєнні кораблі будуть стежити по китайським побережжям. Китайські війська робитимуть облави й обшукувати всі місця в районі заливу Бія, де є тайні сховища піратів. Гадають, що при такій співпраці китайців і англійців вдасться повинищувати морське розбишацтво в Китаю.

Велика залізнича катастрофа в СССР.

МОСКВА, ПАТ. На стації Зареґ коло Тифлісу зударився особовий поїзд з товаровим. Обі льокомотиви і вагони знищені. Три особи вбиті, 12 тяжко ранених.

Д-Р ЕВГЕН ОЛЕСНИЦЬКИЙ. 21

СТОРІНКИ З МОГО ЖИТТЯ.

Знайомі поручали таке Кнайпівське заведення в Розенгайм у Баварії. Я рішився в липні 1893 р. туди поїхати. І поїхав через Відень, що його був дуже рад вдруге — як добре вже мені знане місто — побачити. З Відня їхав я західною залізницею на Лінц, до Сольногороду (Зальцбургу), яким був незвичайно захоплений і лишився там один день, щоб це місто ближче побачити і налюбуватись його чудовим положенням та старовинними будинками. В Сольногороді переїхав я баварську границю і за дві години був уже в Розенгайм.

Тут перебув я три тижні на лїченні водою, яка зробила мені добре. З Розенгайму робив я часті й цікаві проїздки передусім кожної суботи до Мінхену, що представився мені як прегарне місто, яке імпонувало своїми будинками, особливо величавими, монументальними луками, як „Siegestr. Prophyleen", памятниками, як „Баварія", Ruhmeshalle, **Feldherrnhalle** та безчисленними творами мистецтва, зібраними в двох пінакотеках — Ґліптотеці, Національнім Музею та величезних виставах образів. Стільки творів мистецтва не можна було навіть у приближенні побачити ані у Відні, ані в Пешті. Я ввесь тиждень студіював подорожні підручники і катальоги, а відтак суботу і неділю присвячував оглядинам. Тут став я вперше розуміти мистецтво і пізнавати, чим воно є для духової сторінки людини та її освіти.

Крім цього звидів я з Розенгайму недалекий Куфштайн із замком на високій горі, де містилися колись вязниці для австрійських політичних проступників. Сиділи там також деякі з поляків. Сама місцевість положена чудово на вступі до північного Тиролю.

Дальше пустився я до Інсбруку, де випадково подибав Івана Гриневецького, що студіював там тоді медицину (колись українця, опісля завзятого москвофіла і редактора „Прикарпатской Руси"). Він був там моїм cicerone і при його помочі побачив я там багато замітних річей. Там найзамітніше було саме положення серед небосяглих Альп, які немов густою хмарою ослонювали місто й околицю. Щодо краси положення міг Інсбрук станути побіч Зальцбурга. Дальше звидів я також озеро Chiemsee, що лежить по середині між Розенгаймом і Мінхеном, а на нім, на острові Herreninsel одну з палат Людвика II. баварського. Будинок казкової краси, яку видумати могла лиш буйна фантазія тої поетично хорої голови. Прототип того будинку пригадала мені кільканацять літ пізніше палата французьких королів у Версаї.

По упливі трьох тижнів мав я вертатися просто до дому. Та приглядаючися плянові їзди, я ствердив, що з Розенберґу не так уже далеко до Італії, а крім цього веде туди незвичайно приманчива дорога через цілий Тироль до Алі і відтак до Верони, яка вимагає часу не довше, як одного дня. Мене закортіло страшенно за одним замахом побачити й Італію, про яку я досі тільки читав і тільки мріяв. Я виїхав з Розенгайму раненько на Бреннер, переїхав днем цілу альпейську околицю, минаючи Інсбрук, Боцен, Бріксен, Тридент і коло півночі був уже на італійській землі, у Вероні.

Італійське підсоння має своєрідний, відмінний характер; італійський воздух буквально впоює й ошоломлює. Цього зазнав я вже у Вероні, побувши там одну добу. Хоч нема там таких особливостей, які видно в дальших містах середньої і полудневої Італії, або і в північній, у Венеції та Міляно, та все таки видно і чути, що тут якийсь відмінний світ. Я оббігав за один день ціле місто, побачив усі церкви, музеї, перейшов довшим проходом понад береги Адижі. Та з усього найбільше заімпонувала мені арена, старовинний римський цирк, збережений краще від римського колісею, хоч зрештою дуже до нього подібний. В тім цирку перебув я кілька годин і вилазив по ступнях, що творять сидження, аж до найвищих луків. Та староримська арена мусить на кожного робити величезне вражіння. (Д. б.)

Новий том збірних творів Т. Шевченка.

(Повне видання творів Т. Шевченка: Том VII· ПОВІСТІ Й ОПОВІДАННЯ: Художник, Наймичка, Варнак. Укр. Наук. Інститут. Варшава-Львів, ст. 338. У передплаті 2 зол. 50 сот· за том).

Нелегко було би розяснити, чому в гімназії і навіть підчас університетських студій майже не займались ми прозовими творами Шевченка. Найбільший національний поет заслуговував би на більшу увагу, коли зважити, що вчителі нашої літератури знайомили нас нераз із творами, які не дуже зміцнювали наш сентимент до рідної творчости.

Памятаємо часи, коли наші гімназійні вчителі мали клопіт із вибором шкільної лектури; ще й досі не можемо збагнути, чому університетські професори, які вважали себе наприклад знавцями „від“ Шевченка придумували найкомічніші теми на семінарійні праці, а не пригадали собі, що Шевченкові повісті лежать майже недосліджені і що є в них матеріял на довголітні студії.

Хто візьме VII-ий том (другий виданий з черги) повного видання творів Шевченка, початого „Українським Науковим Інститутом“ і загляне хочби до приміток — напевно здивується, звідки Шевченко знав так багато подробиць із мистецтва, історії, літератури і так багато осіб у приватному житті. Всі ті життеписні дані, якими годували нас досі офіціяльно, були здебільша освітлені одним фальшивим поглядом про кріпака-самоука, що виніс зпід селянської стріхи божу іскру поета і завдяки цій іскрі дав твори великого національного пориву.

Автобіографічна Шевченкова повість „Художник“ розсіває цей погляд без огляду на те, як ми ставились би до неї як до літературного твору. Той запас знання, гострота обсервації та той досвід, які находимо там розкривають перед нами зовсім іншу людину — не тільки вражливого та освіченого мистця, але й високоінтелігентного учасника тодішнього петербурського життя. „Художник“ — одна сторінка з Шевченкової біографії, одна з найбільше барвистих, що дозволяє зрозуміти неодну іншу з тої доби, коли він на самоті, на засланні, передумував збитки своєї химерної долі.

Чи можна ще нині читати цю повість? Можна, забуваючи, що це повість, а клаптик життя великого мистця. Навіть поодинокі неповязані моменти життепису великих людей цікавлять нас нині більше, ніж неодин їх твір, який віддали ми на поталу специялістам, задоволені, що це „архитвір“.

Досі звичайний читач Шевченка не здає собі справи з його мистецького таланту; все те, що дав він як мистець, залишається предметом дослідів істориків мистецтва і не виринає з образом одної особи, що була водночас поетом, малярем і справді цікавою людиною, з великою життевою енергією. Захоплення Шевченка мистецтвом і жіноцтвом нагадують струни, що бренять від весняних подувів. Автім мистецтво, як в неодного великого самотника, лікувало завсіди рани нашого поета, що надто легко наставляв свої груди на затроені стріли Амора. За забороною писати і малювати прийшла ще більша кара, коли не міг він користати з товариства і не міг дати волю почуванням. З цього погляду „Художник“ — прецікавий психольогічний документ.

Багато досі було у нас перекладів „Художника“; переклад Кониського передрукували майже сліпо, виправляючи в ньому тільки поодинокі вислови. Хто прирівняє теперішній переклад із попередніми, побачить, скільки в ньому поправок самого тексту. Шевченко писав по російськи майже так нелітературно, як пишемо чужою мовою; крім цього він часто плутав деякі прізвища та поняття і висловлював не зовсім точно те, що ледви мріяло на обріях думки. Редактор цього видання П. Зайцев уміє з незвичайною інтуїцією коментувати текст; його примітки вперше приносять пояснення до ріжних місць досі промовчуваних видавцями, що залишали їх на здогади читачів.

Сам переклад Шевченкових творів дає привід до дискусії; чи не повинні би його робити першорядні письменники-перекладачі; вони могли би або відтворювати текст як мога чистою Шевченковою мовою того часу, або пристосовлювати його до вимог сучасної літературної мови. При цьому треба би заздалегідь погодитись щодо принципу: чи зберігати теж будову речень і те, що називаємо „стилем“, часто майже неіндивідуальним і нехарактеристичним для Шевченка, чи добувати із тексту якнайбільшу силу вислову, згідно з нинішнім розумінням стилю.

Лекше справа стоїть із перекладом таких творів як „Наймичка“ і „Варнак“, де мова побут цих творів сильно в нас розвинена може навіть мати запах своєї доби; але і тут треба би окремих студій — сама память перекладача не викличе всіх потрібних зворотів і форм.

Неодин не пригадує собі вже нині, коли читав востаннє повісті Шевченка. Коли візьме оце нове видання, напевне здивується якою швидкою ходою пішов за останні десятки літ розвій нашої літературної мови. Коли-ж при цьому ствердить, що є у Шевченка деякі моменти досі ним запримічені відчуватиме ту саму приємність, що і його коментатори все наново здивувані нерозкритими ще тайнами душі великого творця.

м. р.

Бійка між комуністами.

20 осіб ранених.

ПАРИЖ, ПАТ. У Дрансі ле Ґран дійшло до завзятих боїв між прихильниками незалежного комуністичного посла Доріота і членами французької комуністичної партії. Поліція припинила бої, підчас яких ранили 20 осіб. Пос. Доріо є тепер мером міста Сент Дені. Колись був він прихильником співпраці зі соціялістами і тому викинули його з комуністичної партії.

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

— Воєнний суд у Ризі підвищив кари трьом соціялістичним послам за нелеґальне переховування зброї. Пос. Бруна Кальнінса засудив на 3 роки вязниці, пос. Ульпе на 6 місяців і пос. Цельмінса на 4 місяці вязниці.

— Японська преса повідомляє, що уряд Зл. Держав побудує пять великих радіостацій на Тихому Океані. Радіостації ті матимуть велике військово-стратеґічне значіння.

Позичка Японії для Китаю.

„Ню Йорк Таймс“ пише, що підчас переговорів у Нанкіні японці запропонували Китаєві більшу позичку під умовиною, що Китай змінить митну тарифу і признає більші привілеї японським товарам.

Справді Китай покищо не рішився на ці пропозиції, але вже сама можливість такої зміни загрівожила американських і анґлійських фінансістів, які вважають економічну співпрацю Китаю і Японії безпосередньою загрозою для своїх інтересів.

Абисинія обсаджує кордони.

До Риму надійшли вістки, що на кордоні Абисинії й Еритреї збираються численні племена під проводом Рас Сеюма, рішучого противника Італії

Італія вислала саперів.

ПАРИЖ, ПАТ. Авас повідомляє з Неаполю, що на кораблі всів батальйон саперів і відїхав до Африки.

НОВИНКИ

— **Реферат д-ра К. Левицького про відложення рільничих довгів.** У суботу 23. лютого ц. р. в годині 6.30 вечором відбудуться сходини львівських адвокатів та аплікантів у льокалі Організації Українців міста Львова при вул. Підвалля ч. 7, III. поверх, на котрих д-р Кость Левицький виголосить реферат про відложення рільничих довгів. — **Виділ С. У. А.**

— **Зібрання Фільольоґічної Секції НТШ.** відбудеться в суботу 23· лютого в год. 18. у бібліотеці НТШ. для відчиту проф. д-ра К. Студинського: „Галичани на Україні 1860—1872 рр“.

— **Мешканева мораторія буде продовжена.** Міністерство справедливости виготовило проект закону, що продовжує мешканеву мораторію для безробітних на дальший час, отже від 1. квітня до 31. жовтня ц. р. Мораторія в зимовій порі вигасає з днем 31· березня ц. р.

— **Охорона придорожних дерев.** В останньому році ствердженo великі ушкодження дерев при дорогах і прилюдних городах. У звязку з тим міністерство внутрішніх справ наказало адміністраційним органам звертати пильну увагу на причини ушкоджень і карати строго виноватців.

— **Ощадність в самоврядуванні.** Міністерство внутрішніх справ наказало самоврядним установам якнайбільшу ощадність. Самоврядні установи, що мають буджети незрівноважені, не можуть преліменувати ніяких субвенцій, з винятком на фізичне й військове виховання. Одноразові субвенції на ріжні врочистости, будову памятників і видавання альбомів слід занехати. Рішучо треба занехати стягання самоврядними чинниками якихнебудь добровільних оплат у виді розпродажі значків на суспільні організації. Контрольні чинники мають счеркувати всякі доходи з т. зв. копиткового і рогачкового. Оплати за постій можна побирати тільки там, де самоврядна установа влаштувала спеціяльну площу задля цього.

— **Хто виграв на льотерії** В нинішнім тягненні Держ. Кляс· Льотерії впали виграні на такі числа: 50.000 зол. на ч. 5695. 10.000 зол. на ч. 7381 116077 83319. 5.000 зол. на ч. 31413 86454 35393 58477. 2.000 зол. на ч. 81964 104154 106553 128098 175917. 1.000 зол. на ч. 4699 133775 149816 500 зол. на ч. 46247 131088 172476 174631 65285 31222 169438 171802. 400 зол. на ч. 35619 69788 35965 106385 107249 126918 137347 140964 160321 175824 831 1984 8655 12581 47674 85645 87891 101647 116241 123740 141119 149900 161682 164777.

— **Присуд на комуністів.** Перед львівським судом присяжних відбулася 3-денна розправа проти 7 комуністів. Усіх засуджено, а саме: Ст. Камінського на 2 роки вязниці, Гр. Вовка на 3, Хану Зельцер на 6, Йосифа Райслера на 6, ст. політехніки Хаїма Фреліха на 7, ст. політ. Ех. Палнера на 8 і кравця Мозеса Бальберґа на 8 літ вязниці.

— **Львівська хроніка.** Арештовано Андрія Волоскова, аптичного ляборанта, що виманював від людей гроші, обіцюючи виробити посади і т. п. і своїх обіцянок не додержав. — Стверджено, що Ян Ковальчик, заступник одної текстильної фірми у Варшаві, який застрілився у Львові спроневірив 3·000 зол. на шкоду тої фірми.

— **Краєва хроніка.** В селі Великополі пов. Городок Яг. обікрали церкву, з якої забрали 126 зл. У звязку з тим арештовано Миколу Цвика, якому відобрано майже всі гроші. — У Стрию відбувалася судова розправа при замкнених дверях проти Ів. Чубка. Засудили його на 3 роки вязниці. — Станиславівський суд засудив Петра Данилова на пів року вязниці за це, що викинув 9-літну дочку на вулицю, щоб присилувати її ходити за прошеним хлібом·

— **Парцеляційні ошуканці.** Найвищий суд у Варшаві оголосив присуд у великій парцеляційній афері. Як відомо, директор державного Рільного Банку в Станиславові, Канський увійшов в порозуміння з Гаваком, Вінклером і Юркевичем, допускаючись великих зловживань. Канський давав позички тільки особам, які присилали його спільники, причому Ґавяк вербував між селянами рефлектантів на парцеляційну землю. Обіцював їм, що дістануть більші позички в Банку Рільнім, а покищо брав від них підписані на чисто векслі, які виповнював на більші суми й при помочі банку пускав в обіг. За ті зловживання суд засудив Ґавяка, Вінклера і Юркевича на кари по 4 роки вязниці, а Канського на 3 роки. Апеляційний суд затвердив цей присуд, а коли засуджені відкликалися до найвищого суду у Варшаві, цей відкинув касацію. Наслідком того засуджені розпічнуть нарешті відсиджувати кару.

— **З Польщі.** В дні 16. ц. м. в Польщі було заресстрованих 515.341 безробітних, що з попереднім списком виказує зріст безробіття на 5.880 осіб. — В Люблині засуджено на 3 роки вязниці місцевого адвоката Казимира Більницького за спроневірення 7.000 зол. на шкоду свого клієнта.

— **За отроєння опікуна.** В цешинському карному суді відбулася розправа проти парубка Чижа, мешканця села Цісовиниці, що отроїв свого опікуна, господаря Сливку. Чиж хотів оженитися, але опікун не мав грошей на весілля. Знаючи, що опікун обезпечився на 10.000 зол., Чиж рішив спрятати його зі світа. Він купив отрути на щурі, змішав її з мармелядою і дав опікунові зїсти. Опікун незабаром помер, а Чиж опинився перед судом, який засудив його на 13 літ вязниці і 500 зол. гривни.

— **Релігійна психоза в Совітах.** Як повідомляють з Москви, совітська влада арештувала одну жінку, що серед темного населення оголосила себе „божою матірю". Ходила від села до села, від колгоспу до колгоспу, проповідуючи всюди, що незабаром вибухне війна, яка принесе кінець пануванні большевиків. Називається вона Марія Терещенко. Її поставлять перед суд за контрреволюційну пропаганду.

— **Можна бути невидним.** Мадярський учений Стефан Брібіль в Будапешті відкрив проміні, при помочі яких можна кожний предмет зробити невидним. Досвіди виказали, що нпр. марморова статуя, освітлена тими промінями, сталася зовсім невидною. Ближчих подробиць покищо нема.

— **Пир для бурлак.** У звязку з побільшенням центральних галь у Парижі управа галь влаштувала пир, на який запросила 700 найбідніших парижан. Запрошені належали виключно до спеціяльної категорії париських нуждарів, що живуть під мостами і живляться відпадками з галь. Вони відомі під назвою „кльошар". На принятті подавали до стола пані з товариства, а капеля, зложена з 50 музикантів, приграввала цілий час. Коли одного із запрошених спитали про враження з приняття, відповів, що раз у житті можна й це витримати, одначе він волить своє свобідне життя, бо хто раз стане „кльошаром", ніколи вже ним бути не перестане і не хоче ніяких змін.

— **Люди високі на 40 цм.** В місцевости Валнагар (Індії) відкрито кости людської раси, що була найменша, яку знає наша земля. Є це кости пігмеїв, що доходили до 40 цм. висоти. У світі антропольогів це відкриття викликало сензацію, бо найменші досі люди, африканські пігмеї високі на 100 до 125 цм.

— **Що коштує 400.000 цілунків?** Одна старша дама у віці понад 50 літ заскаржила в Лексінтоні в північно-американському стейті Кентекі свого колишнього нареченого за відшкодування, бо він після довголітного наречецтва оженився з іншою. Позовниця запевнювала, що в часі знайомства з нареченим прийшло до 400.000 цілунків. Після довгих розправ суд устійнив ціну за один цілунок на 1 цента і так обчислив відшкодування на 4.000 долярів, які невірний наречений має заплатити позовниці.

— **Український Комітет допомоги хорим** у Львові складає щиру подяку від себе і від хорих всім тим, що відгукнулись на прохання Комітету і з нагоди свята Різдва Христового зложили свої жертви на допомогу хорим і бідним братям. Почтою прислали: п. Анна Кулинич Ходорів, З. Єзерська Миколаїв, о. С. М. (назвище нечитке) по 5 зол.; д-р В. Маковський, М. Козакова, М. Рубчак по 3 зол.; Н. Дорожинська Стрий, о. Коритко Холоїв по 2 зол.; п. Пеленська Комарно 1 зол., о. Н. Н. 1.70, п. Леонарда Ващук і Василь Яцуляк 1.20, М. Горчин Вербіжне вудженину. Крім того дякуємо всім місцевим жертводавцям, що чи то грішми чи печивом помогли нашим хорим. Зокрема складаємо подяку брацтву св. Івана Милостивого при церкві св. Юра за щедрий дар в сумі 50 зол. Дякуємо теж всім нашим Редакціям за часописі і книжки. Особливу подяку складаємо п. д-рові М. Паэровичеві за безінтересовну лікарську поміч нашим хорим. Всім нашим П. Т. Добродіям хай нагородить Всевишний за те, що своєю жертвенністю осолоджують хорим гіркі їх хвилини; хай вони ніколи не зазнають недолі хорої людини. Рівночасно прохаємо людей доброї волі і надальше не забувати на наших хорих. Ласкаві жертви приймає „Достава" Руська ч. 18.

ВІДГУКИ ДНЯ.

ДВА НАРОДИ — ДВА СПОСОБИ.

Як то добре, що ми не жили. Сумна нація тай годі. Сваряться, наприклад, три жиди між собою, до очей скачуть, зубами скреготчуть, ось-ось навкулачки підуть. Аж тут надійде хтось і одного з них образить. Не треба дуже, а головне: щоб той хтось був чужий. Тоді два другі з місця:

— Коли ти образив його, то образив і нас!

Так воно в щоденнім житті, так воно і в політиці.

Не любила жидівська газета „Гайнт" посла Розмаріна. Нераз на нім сухої нитки не лишала. Воювала з ним при кожній нагоді, до очей скакала, зубами поскреготчувала. Аж прийшов посол Медзінський і підчас буджетової дискусії скочив на посла Розмаріна. І то скочив з обцасами.

Що робить тоді „Гайнт", що роблять жиди ріжних відтінків?

„Гайнт": „Посол Медзінський кинувся не на посла Розмаріна, а на цілий нарід!"

Всі жиди: „Всі ми вважаємо, що посол Розмарін гідно заступав наші інтереси".

Сумний нарід. Ніякого життя, ніякої ріжноманітности, всі разом як вівці.

Зате в нас... Як інакше, як цілком інакше і тому — якже весело!

Після промови міністра Косцялковського...

— Левицький... Макух... Так їм і належалося! Не треба було так робити

— Як?

— Ну... Та подвійна гра.

А в іншім місці:

— Памятаєте той пассус з промови: прийдуть інші, молоді...?

— Ну?

— Ну-ну! Я думаю, що воно має своє значіння.

І вже мріє: дарова залізниця першої кляси, тисячка місячно... Чоловяга ще не старий...

А українського „Гайнту" нема. Моглаб була ним у дану хвилю стати „Батьківщина", але не хотіла. Висипалася після промови ще ліпше, як передтим. Мовляв: Політика катастроф, битого пса аж до пропасти небуття.

Зовсім веселіше!

Ми вже такий веселий нарід з роду. І знаний у цілому світі з того.

Свариться трьох наших, до очей собі скачуть, зубами скреготчуть, ось-ось навкулачки підуть.

Аж тут надійде хтось чужий і одного з них образить.

Тоді тамті два, не так як жиди сумно: „Коли ти образив його, то образив і нас", а весело, по нашому: „Добре йому так! По ногах його, він там найслабший!"

І в регіт.

Впаде комусь цегла з даху на голову. Заточиться бідолаха, ґуля як сливка. Підійдуть свої і — підморгуючи: „За мала трохи! Якби ось тамта, тож то булоб сміху!"

А так — тільки весело.

Так весело, що аж очі сльозами заходять.

Галактіон Чіпка.

ДИВОГЛЯДИ.

АМАТОР МІДІ.

У франц. місті Пуатіє помер один селянин, що залишив своїм спадкоємцям три величезні скрині. Коли ті скрині відчинили, найшли там міддяні монети по 5 і 10 сантимів. Багато монет було теж у матраці. Збирав їх чудак кілька літ і разом важили вони 240 кільо. Державний банк заплатив за них 2450 франків.

ЗНУДЖЕНИЙ ЛЬОРД.

Син англійського князя Манчестеру, льорд Едвард Монтеґі, скінчив 29 літ і почувається втомлений життям. Його темперамент завів його вже нераз перед суд. Щоби „вишуміти́сь", він записався до французької чужинної леґії в Альжирі, куди, як відомо, вступають люди з найтемнішим минулим, що хотять порвати всі звязки з нормальним життям.

З ЧОГО РОБЛЯТЬ КАСАРНЮ.

Будинок катальонського парляменту — непридатний, бо нема кому в ньому засідати, переміняють на поліційну касарню. Помістять там відділи „ударників", які висилають до Барцельони для охорони порядку.

ФОТОҐРАФІЯ ПАЛЬЦІВ.

Бюро кримінальної поліції в Ню Йорку видало поклик до всіх громадян, щоб давали свої відтиски пальців. 6000 осіб уже зареєструвало себе. Тепер, коли треба буде шукати злочинців, поліція матиме нову роботу. Загальну дактильоскопію вводять тому, що в Америці вмирає денно кілька тисяч осіб, яких тотожности не можна ствердити.

З концертової салі.

ЮВИЛЕЙНИЙ КОНЦЕРТ У 40-ЛІТТЯ „КОЛОМИЙСЬКОГО БОЯНА".

„Коломийський Боян" святкував 40-ліття свого істнування святочним концертом дня 17. лютого ц. р. при співучасти братніх хорів: „Станиславівського Бояна" і „Думки" та симфонічної орхестри Музичного Інституту ім. М. Лисенка.

Багата програма обіймала, поза святочним вступним словом і продукцією симфонічної орхестри Музичного Інституту, самі тільки хорові продукції Коломийського і Станиславівського Боянів та мужеського хору „Думка" і ще одної спільної точки всіх хорів, що виконали спеціяльно для свята написану та „Коломийському Боянові" присвячену кантату на слова Шевченка „Вибір гетьмана" Б. Кудрика.

Святочне вступне слово було добре подумане, ядерно зясоване і гарно виголошене проф. Р. Шипайлом.

Розглядаючи поодинокі музичні точки під оглядом мистецького рівня, перш усього треба признати, що в усіх продукціях слідно було великий вклад праці диригентів, як і виконавців та пієтизм до свого діла. Коли при деяких точках (нпр. „Титарі" Богдана Вахнянина) вислід праці і враження було менше, то причину цього можна було зложити на карб чи то не конче відповідного вибору твору, чи то солістів, чи врешті на якісь то випадки („віс майор"). Виконання „Коломийським Бояном" „Вулиці" Ф. Колесси під управою його колишнього диригента о. Т. Курпяка було зовсім поправне, але всеж таки було деколи замітно, що хор, хоча й добре обсаджений і точно вивчений, не мав ще змоги привикнути до інтерпретації і манери диригента за одну пробу в день концерту і почував себе трохи непевно. „Станиславівський Боян" виконав свої дві точки: „Сон" Степенка та „Для всіх ти мертва" Степового під своїми двома диригентами І. Недільським і Я. Барничем бездоганно та виявив гарний склад голосів і зіспівання.

Але всеж таки між хоровими виступами пальма першенства належиться мужеському хорові „Думка" за відспівання щедрівок Ф. Колесси, „Золоті зорі" і (на біс) „Гуляли" О. Нижанковського. Хор має у складі багато безпереčно музикальних членів і чимало гарних сольових голосів, до того є знаменито зіспіваний і здисциплінований своїм диригентом п. Р. Крушельницьким, тому технічно може сміливо ривалізувати і з нашими найкращими мужеськими хорами у Львові. Інтерпретація творів доволі культурна, рідко коли попадає у закорінені у нас манери зайвих віддихів, фермат, перебор щених експресій, раллентандів, то-що.

Також виступ симфонічної орхестри Музичного Інституту ім. М. Лисенка в Коломиї, яка майже у повнім складі під проводом управителя п. Р. Рубінґера виконала симфонію Вербицького Д-дур наскрізь музикально і культурно, — мусів бути для всіх ревеляцією.

Кантата Б. Кудрика „Вибір гетьмана", написана на мішаний хор із басовим сольом у супроводі фортепяну на 4 руки, — була виконана під батутою п. Р. Старичого збірними хорами доволі складно. Твір є плодом поважної музичної рутини, а декуди навіть творчої інспірації, хоча і є трохи еклектичний у стилі, який робить враження раз чогось немов східно-церковного, то знову західно-ораторійного (фуґа при

кінці), або знову декуди виявляє оперні риси. На жаль, басове сольо кантати (промова вибраного гетьманом Лободи) мусіло в останній хвилині відпасти з причини наглої недиспозиції соліста.

На свято наспіло чимало привітів, передо всім від співочих та музичних установ, які відчитав п. Р. Ставничий.

Назагал свято зробило на масово зібрану публику гарне враження. Аранжери й виконавці можуть мати почуття, що добре сповнили свій обовязок.

Ч. В.

—o—

СПОРТ.

I. ЗИМОВІ СОКІЛЬСЬКІ МИСТЕЦТВА У ВІДБИВАНЦІ В СОКОЛІ-БАТЬКУ.

Дотеперішні висліди:

С.-Б. I.	— С.-Б. II.	2 : 0 (15 : 2, 15 : 4).
Ольдбої	— С.-Б. III.	2 : 0 (15 : 0, 15 : 7).
С. III. членкині	— С.-Б.II. учасниці	2 : 0 (15 : 5 15 : 11).
С. III./I.	— С. III /II.	2 : 0 (15 : 13, 15 : 4).
С. IV./I.	— С. IV /II.	2 : 0 (15 : 0, 15 : 7).
С.Б./I.учасниці	— С.-Б./учасники	2 : 1 (15 : 13, 13 : 15).
С.Б.I.учасниці	— С. IV. членкиці	0 ; 2 (7 : 15, 9 : 15).

Після цих розгривок поділено мущин на 2 класи:

I. Кляса: 1) Сокіл-Батько I. члени, 2) Ольдбої С.-Б., 3) Сокіл-Батько I. учасники, 4) Сокіл III./I., 5) Сокіл IV./I., 6) Сокіл V./I. (без противника входить до I. кл.)

II. Кляса: 1) Сокіл-Батько II. члени, 2) Сокіл-Батько III. члени, 3) Сокіл-Батько II. учасники, 4) Сокіл III./II., 5) Сокіл IV./II.

Кляса жінок: 1) Сокіл-Батько членкині, 2) Сокіл-Батько I. учасниці, 3) Сокіл-Батько II. учасниці, 4) Сокіл III. членкині, 5) Сокіл IV. членкині.

Не вчислено сюди тих дружин, на які числила спорт. секція С.-Б. і які повинні були взяти участь, маючи до того відповідний матеріял. Це в першу чергу Сокіл V. жіноча дружина, Сокіл-Клепарів мужеська дружина та Сокіл III. — дружина учасників. Сподіємось їх у діті побачити на площі. Всіх зголошених змагунів у цих дружинах, які беруть участь у змаганнях, є 136.

Змагання відбуваються далі щодня, при чому публика слідкує за їх ходом через із запертим віддихом.

ЛЕЩЕТАРСЬКІ ЗМАГАННЯ У ХИРОВІ.

Дня 3. ц. м лещетарська секція „Сокола" в Хирові влаштувала перші українські змагання. Добра доброї волі й охоти показала що ніщо не стоїть на перешкоді подібній імпрезі. Тому то хирівський „Сокіл", улаштовуючи лещет. змагання, може засоромити й більші спортові осередки, які ще сплять. Справна організація змагань та гарні нагороди причиняться до ще більшого розросту лещетарства в Хирові.

У змаганнях взяло участь 10 змагунів зі „Сокола" й УСК-у з Добромиля. Траса була доволі важка, гориста, довга 30 км. Перше місце добув 1) Хавунка Сокіл) у часі 3 год 26 мін, 2) Волошиновський (Сокіл) 3 год. 28 м н., 3) Когут (Сокіл) 3 год. 28.01. Начальним суддею був п. Ольшанський М. Змагуни дістали нагороди: почесні грамоти, жетони і спорт. приладдя. Змагання відбулись серед сніжної заметілі, тому змагунам важко було орієнтуватись, хоч контрольних точок було 11. Два змагуни відпали, один заблудив у лісі.

ЛЕЩЕТАРСЬКІ ЗМАГАННЯ „У.С.К."-у В ДОБРОМИЛІ.

Дня 15. п. м. влаштував У. С. К. у Добромині лещетарські змагання на трасі 14 км. Стартувало 8 змагунів з трьох клюбів (4 Сокіл-Хирів, 2 Беркут, 2 УСК). Змагання почалися в год. 12 вполудне серед не дуже відповідних атмосферичних умовин. Хирівські змагуни не мають щастя, натрапили знову на велику заметіль. Сніг не дозволював на 10 м. уперед бачити траси. Сніг мокрий, місцями здутий, так що видно було гливу; сніг ліпився та утруднював біг. З причини поганої погоди не відбулася жіноча конкуренція. Перше місце добув Шатинський (УСК) у часі 1 год. 27:02, 2) Волошиновський (Сокіл-Х.) 1 год. 27:20, 3) Савчак (Сокіл) 1 год. 31:02, 4) Кпейчук (УСК), 5) Когут (Сокіл). Суддювали пп. Редька М. і Коломиєць Р. з Перемишля.

ПІНҐ-ПОНҐОВІ ЗМАГАННЯ У ДОБРОМИЛІ

Беркут — У. С. К. 3 : 3.

Дня 14. ц. м відбулась перша стріча українських дружин у пінг-понгу в Добромині. Змагання відбулись у Народнім Домі при численно зібраній публиці та покінчились нерозіграною. Відбулося 6 стріч. Сінглі жінок: Гусарівна (Б) — Мудрик (Д) 21 : 6, 21 : 12. Сінглі мужчин: Івашко (Б) — Гицька (Д) 21 : 18, 14 :21, 16:21 Опока (Б) — Шатинський (Д) 22:20, 10:21, 12:21, Редька (Б) — Лисейко (Д) 21:18, 21:11. Дебль мужчин: Коломиєць, Опока (Б) — Данько, Возьний (Д) 21:19, 15:21 20:22. Гра мішана: Гусарівна. Редька (Б) — Кпейчукiвна, Шатинський 21:13, 21:16. У грі виказали свою технічну вищість перемиські змагуни, спеціяльно визначились Гусарівна і Редька.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ

ПРОГРАМА ВИКЛАДІВ УКРАЇНСЬКОГО ВІЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ В ПРАЗІ В ЛІТНІМ ШВРОЦІ 1935. Друкарня Ф. Льоос, Виногради, Американська 41. В Празі 1935. Стор. 12 + 12, ф 8-о.

SEZNAM PREDNASEK KTERE SE BUDOU KONATI NA UKRAJINSKE VOLNE UNIVERSITE V PRAZE V LETNIM BEHU 1935.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Міський Театр.

Пятниця, 22. II. год 7·30 веч. „Крик".
Субота, 23. II год 7·30 веч. „Крик".

Театр Ріжнородностей.

Пятниця, 22. II. год. 7·30 веч. „Оборона Кейсової".
Субота, 23. II. год. 7·30 веч. „Мій коханий дурнику".

Кіна.

АДРІЯ: „1914 рік" і додатки.
АПОЛЬО: „Дочка генерала Панкратова".
АТЛЯНТІК: „Юліка".
ВАНДА: „Кінг-Конг".
ҐРАЖИНА: „Світ сміється" музична комедія.
КАСІНО: „Зводниця".
КОЛІСЕЙ. „Паризьке шаління", ревія „У нас, як у раї".
КОПЕРНИК: „Петрусь" із Фр. Ґаль і „Фліп і Флап у країні забави".
МАРУСЕНЬКА: „Живий застав" і „Парада на Червоній площі в Москві".
МІРАЖ: „Веселий тиждень" (Секе Сакаль).
МУЗА: „Створена до цілування".
ПАЛЯС: „Чорна перла" (Евг. Бодо).
ПАН: „Мікі Маус", Фліп і Флап (Гутарить гумор) Тайни сальону краси.
РАЙ: „Уланські обіти".
СВІТ: „Маркіза Морісака" та „10-ий любко".
СОНЦЕ: „Шангай-експрес" і ревія.
СТИЛЕВЕ: „Каріока" і ревія.
УТІХА: „Пімста пана Х." і ревія.
ХИМЕРА: „Зміна сердець". (Дж. Ґейнор, Чарлз Фарел).

Закордонне радіо.

Пятниця, 22. лютого 1935.

Відень (506,8) 17·30 Генделеві твори, 19·35 Альпейські мельодії та пісоньки, 21·35 Пісні кохання — концерт оп. муз., **Прага** (470,2) 19·55 Чеські нар. пісні, 21·00 „Те Деум" ор. Генделя, **Париж** (1648) 19·30 Рецитації поезій, 21·00 „Ли Ґазет де Моннар" вес. вечір, **Берлін** (356,7) 18·30 Концерт у честь Шопена (муз., спів), 21·00 Оп. мельодії, **Кенігсвустергавзен** (1571) 14·00 Муз. всячина, **Кельн** (455,9) 17·50 Спів і форт., **Ляйпціг** (382,2) 19·30 Нар. пісоньки кантону Тессін (на стіллі), **Мінхен** (405,4) 17·50 Пісні Шіжда **Будапешт** (550,5) 19·05 Спів, 20·25 Циг. музика, **Міляно** (368,6) 21·00 Симф. концерт, **Рим** (420,8) 22·00 Нар. музика й суч. пісоньки.

Субота, 23. лютого 1935.

Відень (506,8) 19·30 Скрипка, 20·10 „Малий флірт" комедія Зески, 23·20 Легка віденська музика, **Кошиці** (259,1) 16·40 Вертеп для дітей, 18·06 Для Закарпаття (авд. для дітей), **Мор. Острава** (269,5) 17·35 Пісні рибн (сп.), **Прага** (470,2) 10·15, 12·35 Сальон. музика, 17·05 Спів, **Париж** (1648) 16·0) Для дітей, (8·00 Симф. концерт, 21·00 Муз.-вок. вечір. **Білгород** (437,3) 22·30 Пісні, **Берлін** (356,7) 16·00 Розр. концерт, **Мінхен** (405,4) 19·40 Камер. вечір, 2·10 „Мужик мільонер" муз. казка Раймунда-Мілера, **Будапешт** (550.5) 12·05 Циг. музика, спів, 20·00 „Корневільські дзвони оп. Плянкета, **Міляно** (368,6) 13·00 Легка музика, **Рим** (420,8) 17·10 Концерт.

Львівське радіо.

Пятниця, 22. лютого 1935.

6·45 Ранішня авдиція, 7·50, 22·40 Рекл. концерт, 11·57 Сиґнал часу, 12·03 Метеорольогічні вістки, 12·05 Огляд преси, 12·10 Концерт, 12·45 Сусп. виховання в захоронках, 13·00 Полудн денник, 13·05 Старі вальси, гр. пл., 15·30 Експорт, 15·35 Біржа, 15·45 Марші роду зброї — піхоти (орх.), 16·45 Авд. для хорих, концерт, 17·15 Сен-Санс: Карнавал звірят, гр. пл., 17·50 Книжки (фейл.). 18·00 Сільська рерув. мист. життя, 18·05 Техн. гутірка, 18·15 Танк. муз. в скр. і форт. літературі, 18·45 Про психіку великополян, 19·00 Концерт, 19·20 Репортаж із відслонення пропамятної таблиці в домі Шопена в Дрездені, **29·30 Пісні Вас. Тисика в супр. форт.**, 10·50, 19·56 Спорт. вістки, 20·0 Хвилинка красзн. т-ва, 20·05 Муз. гутірка, 20·15 Шопенівський фестіваль із варшавської фільгармонії; Веч. денник, Як працюємо, 22·30 Рецитації поезій, 23·05 Танк. музика.

Субота, 23. лютого 1935.

6·45 Ранішня авдиція, 7·50, 22·00 Реклям. концерт, 11·57 Сиґнал часу, 12·03 Метеорольог. вістки, 12·05 Огляд преси, 12·10 Популярний концерт із гр. пл., 13·00 Полудн. денник, 13·05 Гармоністи, 15·30 Експорт, 15·35 Біржа, 15·45 Найновіші гр. пл., 16·30 Театр Уяви: Казка про золоту рибку (авд. Б. Герца для дітей), 17·00 Концерт сальон. орх., спів (Слєчковська, кольор. сопр.), 17·50 Труднощі товариського життя, 18·00 Як Львів організував свій держ. вигляд (відчит пос. Здз. Стронського), 18·15 Форт. ресітал, 18·45 Репортаж із бориславського басейну, 19·00 Дуети (Норська сопран, Ізнграмівна К. альт), форт., 19·20 У столиці Пампухів — Люблиниці, 19·30 Твори на віольончелю, 19·50, 19·56 Спорт. вістки, 20·00 Карнавалова мозайка, 20·45 Веч. денник, 20·55 Як працюємо, 21·00 У музикальній родині — коли ще не було радія (Корольневич баритон), форт., мельорецитації, скрипка, 21·45 Сусп. проблеми в польській лірниці, 22·15 Танк. музика, 23·05 Виленська зазуля, 23·35 Танк. музика, 24·00 — 1·00 Ретрансмісія танк. музики з Льондону.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5·26 1/2 зол.

У Варшаві були такі курси: Льондон 25·80, Париж 34·94·—, Берлін 212·55, Цюріх 171·48, Голяндія 358.00·—, Прага 22·13·—, Італія 44·80, Нюйорк кабель 5·28, Нюйорк чеки 5·27 7/8.

Золото: Долари 8·92--8·91, Франки фр. 34·60—34·50 Дукати 21·50—21·00, Корони, 36·50—36·40, Рублі 46·50—46·40.

Срібло: Корони австр.: 0·38 — 0.37. Фльорени: 0·96 — 0·95, Рублі: 1·56 — 1·52,

ЗБІЖЕ.

Ціни парітас Підволочиська	від — до	льоко Львів від — до
Пшениця одноп.	18·25—18·50	
Пшениця збірна	17·25—17·75	
Жито однопіле	14·25—14·50	
Ячмінь на мливо	13·00—13·25	
Мука пш. I. А.	32·50—33·00	
Мука пш. I. Б.	30·50 31·00	
Мука пш. I. Ц.	28·50—29·00	
Мука пш I. Д.	27·75—28·25	
Мука пш II. А.	25·50—26·00	
Мука пш II. Ц	25·00—25·50	
Мука пш. II. Д.	22·50—23·00	
Мука пш. II. Е.	21·50—22·00	
Мука пш. II. Ф.	19·50—20·00	
Мука пш. II. Г.	19·00—19·50	
Мука пш. III. А.	14·00—14·50	
Мука пш. III. Б.	12·50—13·00	
Мука пш. разова	18·50—19·00	
Мука житня I. кат. до 55%	22·75—23·25	
Мука житня I. кат. до 65%	21·75—22·25	
Мука житня II. к. ситк. до 70%	14·00—14·50	
Мука житня раз. до 95 %	16·50—17·00	
Мука житня посл. понад 70%	13·25—13·75	
Висівки пшен. гр	9·5— 9·50	
Висівки пшен. сер.	9·00— 9·25	

Інші курси незмінені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 21. лютого ц. р. кооперативам платив за:

	льоко Львів
1 кг. масла франко магазин	2·30 зол.
1 л. молока	0·15 „
1 л. сметани	0·60 „
1 к. яєць	2·80—2·90 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 25 сот.

Тенденція на масло молоко і сметану вдержана, на яйця знижкова.

Маслосоюз повідомляє, що від 21 лютого п. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С." у Львові, (вул. Декерта ч. 4):

Молоді кури	I. кл.	за 1 кг.	1·00	зол
Старі „	„	„	0·80	„
Годовані качки	„	„	1·10	„
Годовані гуси	„	„	0·95	„
Індики	„	„	1·00	„
Індички	„	„	1·10	„
Пантарки	„	„	1·25	„

Птицю приймає в скількости визначеного приділу для кожного доставця.

ОПОВІСТКИ.

Українське Товариство Допомоги студентам українцям вищих шкіл м. Варшави звертається з просьбою до всіх своїх боржників і зокрема до пп. Миколи АЛЕКСЕВИЧА, Федора БІЛЕЦЬКОГО, Ю. ЄФЕТОВА, Дм. КАРИКОВСЬКОГО, Ол. КВЯТКОВСЬКОГО, Михайла КИБАЛЮКА, Л. КОСТРИЦЬКОГО, Янина ТАРНАВСЬКОГО і О. ЦИНКАЛОВСЬКОГО, щоб вирівняли хочби маленькими місячними частками боргові зобовязання супроти Товариства, бо інакше Управа Т-ва вживе всіх заходів до примусового їх стягнення аж до судового шляху включно. Проситься всіх, хто прочитає це оголошення, повідомити, про його зміст названих вище осіб. Поштова адреса Т-ва така: Warszawa, Czerniakowska 204 m. 23. Для грошевих внесків — конто в ПКО. Ч. 20.230. **Управа Товариства.** 973 2—1

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів. Ринок 10.